

ŚWIĘTOKRZYSKA IZBA ROLNICZA W KIELCACH
Ul. Chopina 15/3, 25-356 KIELCE
☎ (041) 341-10-68   fax (041) 344-18-73

Nyxi list poleconym dn. 9.05.2014r.

ŚIR-OS/080/ 1 /14

Kielce, dnia 07.05.2014r.

Pani Małgorzata Skucha
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
02-673 WARSZAWA

Dotyczy: realizacji wniosków z Walnego Zgromadzenia Świętokrzyskiej Izby Rolniczej.

Walne Zgromadzenie Świętokrzyskiej Izby Rolniczej z niepokojem obserwuje nasilenie procesów destrukcyjnych gleb na terenie województwa świętokrzyskiego, które w skrajnych przypadkach doprowadzają do wyłączenia z użytkowania rolniczego znacznych obszarów województwa. Problem ten dotyczy nie tylko naszego województwa lecz całego kraju, dlatego też zwracamy się do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o wygosparowanie środków finansowych i uruchomienie ogólnonarodowego programu współfinansującego wapnowanie gleb.

Gleba należy do zasobów w praktyce nieodnawialnych, stanowiących dobro ogólnonarodowe, a produkowane na niej surowce rolne służą zaspokojeniu potrzeb żywnościowych ludności. Dlatego troska o utrzymanie jej w wysokiej kulturze rolnej, leży w interesie nas wszystkich. Szczególnie destrukcyjnie na glebę działa zakwaszenie gleb, uwarunkowane przede wszystkim czynnikami klimatycznymi – glebowymi.

Gleby województwa świętokrzyskiego, to w większości bielice, stanowią one 75 % gleb uprawnych, które z natury są bardzo kwaśne i kwaśne, ubogie w próchnicę i wapń. Gleby tego typu z natury charakteryzują się małą zawartością koloidów glebowych typu illitu i montmorylonitu, sorbujących w swoich pakietach kationy wapnia, magnezu, potasu i inne składniki pokarmowe, których brak wpływa destruktywnie na środowisko glebowe.

W naszym klimacie często występują opady deszczu typu nawalnego, co prowadzi do przemieszczania się w głąb profilu glebowego zasadowych składników pokarmowych, głównie wapnia, tym samym zwiększając zakwaszenie gleb. Dodatkowo do obniżenia odczynu gleb przyczyniają się czynniki antropogeniczne, takie jak: kwaśne deszcze pochodzące z przemysłu i motoryzacji, powszechnie stosowane nawozy mineralne zakwaszające glebę.

Czynniki te powodują obniżenie plonotwórczości, konsekwencją zaś jest obniżenie dochodów gospodarstw rolniczych i sadowniczych. Rolników, szczególnie gospodarstw małych nie stać na pełne sfinansowanie wapnowania, obserwuje się wyłączenie gleb z użytkowania rolniczego, co przyczynia się do zwiększania ugorowania i odłogowania gleb.

Ze względu, że środki finansowe z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczone na realizację programu rekultywacyjnego są niewystarczające, dlatego też zwracamy się do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o wnikliwe rozpatrzenie wniosku Walnego Zgromadzenia Świętokrzyskiej Izby Rolniczej i wdrożenie go do realizacji.

Z poważaniem

Otrzymują:

1. Pan Adam Jarubas
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego.
2. Pani Bożentyna Pałka – Koruba
Wojewoda Świętokrzyski.
3. Pan Andrzej Pałys
Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
4. Pan Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych
5. a/a

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Departament Ochrony Ziemi

ul. Konstruktorska 3A, 02-673 Warszawa, tel: (22) 45 90 427, fax: (22) 45 90 132

www.nfosigw.gov.pl, fundusz@nfosigw.gov.pl

NF/DZO/MM/ *12067*/2014
2PO

Warszawa 2014-05-16

ŚWIĘTOKRZYSKA IZBA ROLNICZA

w Kielcach
2014-05-22 *2014-05-22 436/2014*
wpłynęło dnia *Slusarczyk* poz. rej.
podpis

Pan Ryszard Ciżła

Prezes Zarządu

Świętokrzyska Izba Rolnicza w Kielcach

Ul. Chopina 15/3

25-356 Kielce

W związku z wystąpieniem dotyczącym realizacji wniosków Walnego Zgromadzenia (pismo ŚIR – OS/080/1/14) uprzejmie informuję, że idea ogólnopolskiego programu współfinansującego wapnowanie gleb, w związku z cyklicznymi wystąpieniami izb rolniczych, była w ostatnich latach przedmiotem wielokrotnych wnikliwych analiz przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W toku przeprowadzonych konsultacji uzyskano opinie Ministerstwa Ochrony Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w których znajdujemy między innymi następujące opinie :

1. Nawożenie wapnem gleb użytkowanych rolniczo jest typowym zabiegiem agrotechnicznym mającym na celu poprawę warunków wzrostu i rozwoju roślin, który ma skutkować wzrostem plonów. Nie jest natomiast traktowane jako zagadnienie z zakresu ochrony środowiska.
2. Grunty rolne, nawet o dużym zakwaszeniu nie są gruntami zdegradowanymi w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Stąd też zmniejszenie ich zakwaszenia poprzez wapnowanie nie jest rekultywacją w rozumieniu w/w przepisów.
3. Udzielanie pomocy rolnikom stanowi pomoc publiczną i może być udzielane zgodnie z kierunkami określonymi w Wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym. Dotychczas obowiązujące Wytyczne nie przewidywały udzielania pomocy w przedmiotowym zakresie.

W załączeniu przedstawiamy pisma do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych w przedmiotowej sprawie wystosowane 13.11.2012 przez NFOŚiGW oraz wystosowane 1.02.2013 przez Ministra Ochrony Środowiska.

Mając na względzie powyższe informacje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie przewiduje uruchomienia programu współfinansującego wapnowanie gleb,

Z poważaniem

DYREKTOR
Departament Ochrony Ziemi
Jerzy Swatko

Dowiedziałem się: NFOŚiGW Kielce

*UL. LEONARDA 7
25-311 KIELCE*

CERTYFIKAT
ZIELONE
BIURO

Departament Ochrony Ziemi
NF/DZ/ 25064 /2012
ZPO

Warszawa, dnia 13.11.2012 r.

Pan Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

W nawiązaniu do pisma KRIR/MŚ/2165/12 z dnia 26.10.12 r. uprzejmie informuję Pana Prezesa, że w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej znane są wnioski w zakresie ustanowienia programu wapnowania gleb i propozycje jego finansowania ze środków funduszy ochrony środowiska.

W oparciu o stan prawny i wcześniej wypracowane stanowiska pragnę zwrócić uwagę Pana Prezesa na następujące kwestie:

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie jest jednostką nadrzędną nad wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i nie może ingerować w ich działalność. Są one odrębnymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi o osobowości prawnej. Zasady ich działania określa Ustawa Prawo Ochrony Środowiska. NFOŚiGW zgodnie z tą ustawą nie tworzy podstaw prawnych do pozyskiwania dofinansowania z funduszy ochrony środowiska.
2. Ministerstwo Środowiska oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie zajmowały stanowisko w w/w sprawie czy też odpowiadały na interpretacje w tym zakresie. Znajdujemy tam m.in. stwierdzenia:
  - a) „.... kwestia nawożenia wapnem gleb użytkowanych rolniczo jest typowym zabiegiem agrotechnicznym mającym na celu poprawę warunków wzrostu i rozwoju roślin, które mają skutkować wzrostem plonów. Nie jest natomiast traktowane jako zagadnienie z zakresu ochrony środowiska”.
  - b) „.... grunty rolne, nawet o dużym zakwaszeniu nie są gruntami zdegradowanymi w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Stąd też, zmniejszenie ich zakwaszenia poprzez wapnowanie nie jest rekultywacją w rozumieniu w/w przepisów ...”

3. Spotkano się również ze stwierdzeniem, że w przypadku ok. 70% pól uprawnych na świecie nastąpiło zakwaszenie gleby, spowodowane zbyt intensywną produkcją rolniczą. Według ekspertów popularne sposoby odkwaszenia – poprzez wapnowanie – powodują łączenie się cząstek śluzu sfery korzeniowej roślin, w której żyją organizmy symbiotyczne. Prowadzi to do dalszego niszczenia flory mikrobiologicznej i uniemożliwia wytwarzanie się próchnicy. Można stwierdzić, że z punktu widzenia celów służących ochronie środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju wapnowanie nie jest procesem pozytywnym.
4. Departament Finansów w MRiRW jako właściwy w zakresie pomocy publicznej udzielanej w odniesieniu do produkcji rolnej w piśmie do Ministerstwa Środowiska poinformował, że w chwili obecnej udzielanie pomocy rolnikom m.in. na zakup wapna i wapnowanie gleb stanowi pomoc publiczną i może ona być udzielana zgodnie z kierunkami określonymi w Wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013. Wytyczne te nie przewidują udzielania pomocy w przedmiotowym zakresie.

Mając na względzie przedstawione informacje pragnę podkreślić, że brak jest podstaw aby stwierdzić, że zabieg wapnowania gleb ma charakter działania służącego ochronie środowiska i nie ma podstaw prawnych przeznaczania środków funduszy ochrony środowiska na ten cel.

Natomiast wapnowanie, w ocenie resortu środowiska, jako nawożenie nawozem mineralnym, jest zabiegiem agrotechnicznym, stanowiącym element uprawy gruntów rolnych, służącym podnoszeniu ich wartości użytkowej i poprawiającym plonowanie roślin. Stąd też, kwestie ewentualnego finansowego wsparcia działań związanych z nawożeniem gleb wapnem należą, naszym zdaniem, do zakresu resortu rolnictwa.

Zastępca Prezesa Zarządu

Małgorzata Skucha

DYREKTOR
Departamentu Ochrony Ziemi

Jerzy Swatoń